

Mérő László

Egyetemi tanár

ELTE Pszichológiai Intézet

A vágy logikája és a játékelmélet

Evolution 2018 Konferencia

2018. március 1.

mero.laszlo@ppk.elte.hu

Csermely Ákos megint feladta a leckét...

Oké, a játékelmélet a sokféleség értelméről szól
– és a vágy miről is szól?

Luís Buñuel

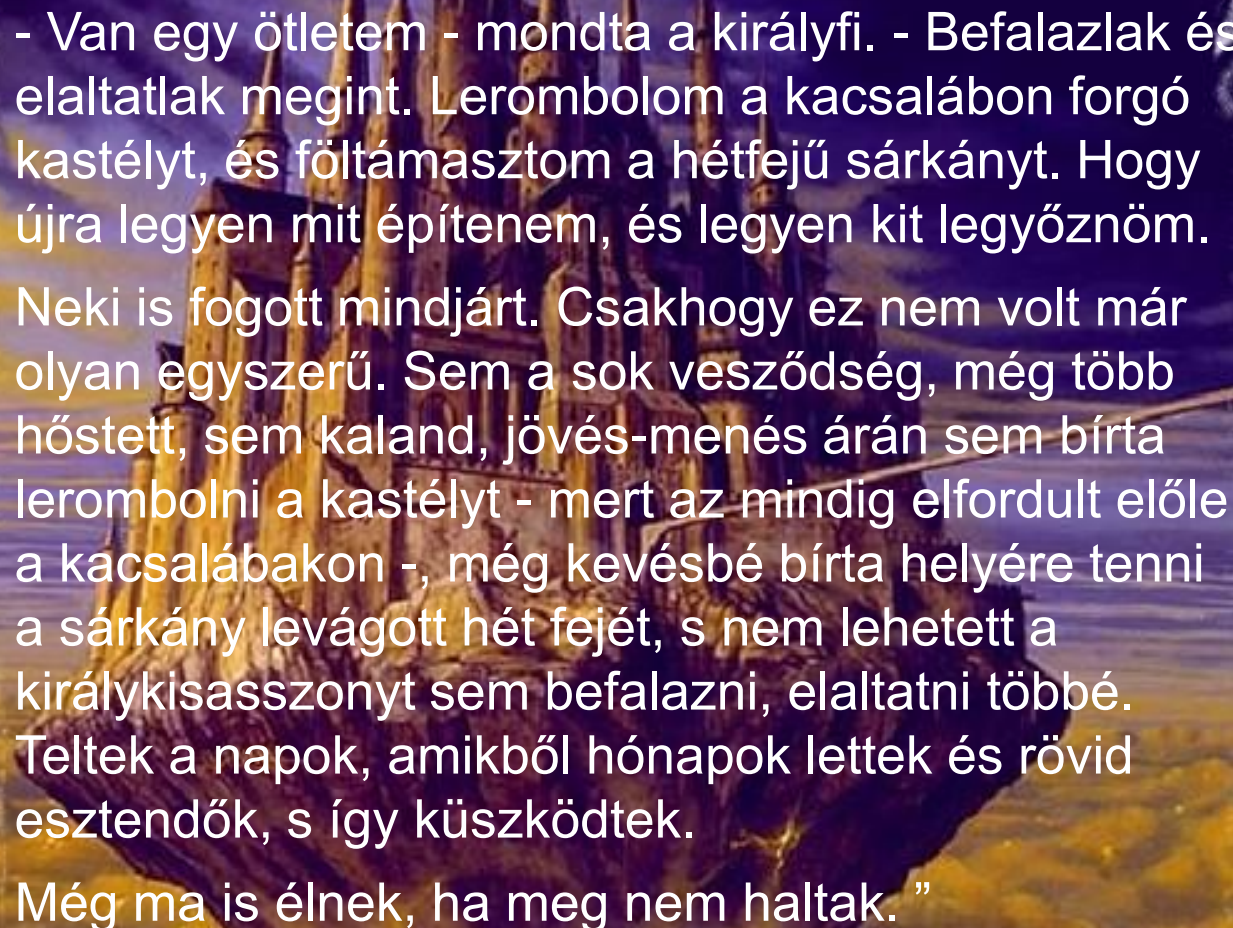
Utolsó filmje: A vágy titokzatos tárgya

„Hála Istennek, ateista vagyok.”

...és boldogan éltek, míg meg nem haltak

Ottlik Géza: Az utolsó mese

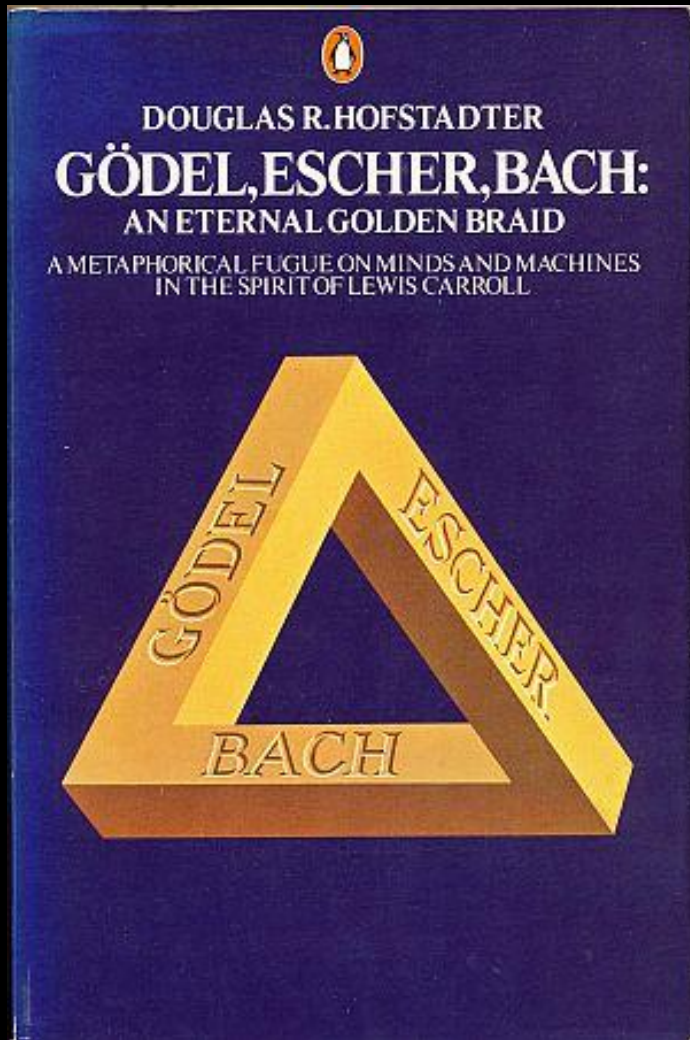

- Van egy ötletem - mondta a királyfi. - Befalazlak és elaltatlak megint. Lerombolom a kacsalábon forgó kastélyt, és föltámasztom a hétfejű sárkányt. Hogy újra legyen mit építenem, és legyen kit legyőznöm. Neki is fogott mindjárt. Csakhogy ez nem volt már olyan egyszerű. Sem a sok vesződség, még több hőstett, sem kaland, jövés-menés árán sem bírta lerombolni a kastélyt - mert az mindig elfordult előle a kacsalábakon -, még kevésbé bírta helyére tenni a sárkány levágott hét fejét, s nem lehetett a királykisasszonyt sem befalazni, elaltatni többé. Teltek a napok, amikből hónapok lettek és rövid esztendő, s így küszködtek.

Még ma is élnek, ha meg nem haltak. ”

Egy trükkös játék

Hofstadter játéka a *Scientific American*-ben

Ha egyetlen pályázó van, az minden további nélkül kap 1M \$-t

Ha két pályázó van, kisorsolnak az egyiknek 500,000 dollárt

... ..

Ha N pályázó van, kisorsolnak közülük egynek $1,000,000/N$ \$-t

Azaz ha pl. egymillióan pályáznak, egyvalaki nyer 1 \$-t

Mi az etikus magatartás?

Az *Aranyszabály* szerint: ne pályázz!

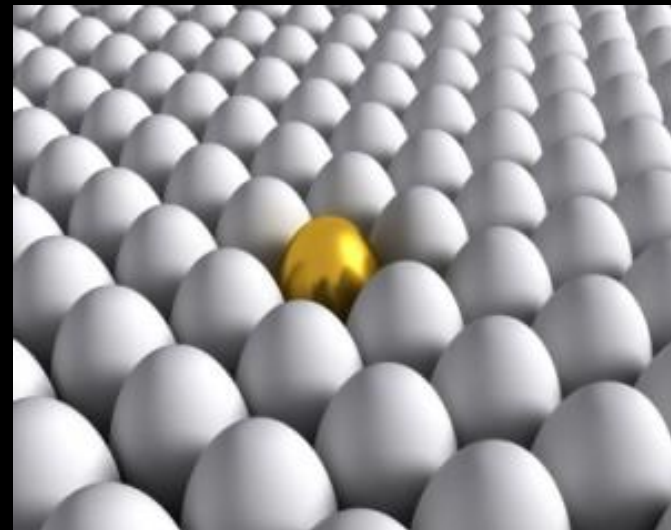
„Amit akartok, hogy veletek tegyenek az emberek, ti is tegyétek azt velük.” (Máté 7:12.)

De akkor senki sem fog nyerni, holott valaki nyerhetne egymillió dollárt!

- a nagy lehetőség közös kihagyása
- akár adózhatna is a nyertes...

Hogyan érhető el, hogy

- lehetőleg csak egyvalaki pályázzon
- mégis igazságos maradjon a játék?

A kevert stratégia fogalma

A megoldás: mindenki dobjon fel egy sok oldalú kockát, és ha egyest dob, pályázzon, különben ne

- Ez a megoldás igazságos, mert mindenkinek egyenlő esélye van nyerni
- Aki nyer, várhatóan sokat nyer (s így sokat is adózhat)

De hány oldalú legyen ez a kocka?

- A válasz: a játékosok száma / 2,71
pl. 100,000 játékos esetén 64,572 oldalúval dobjanak

Azaz: se nem azt válaszolom, hogy „Igen, pályázok”, sem pedig azt, hogy „Nem, én rendes ember vagyok”

Kevert stratégiák az életben

- minden induló vállalkozás többé-kevésbé blöff
anélkül nem megy...
- a szerelem nem blöff,
de az udvarlás sokszor az
anélkül nem megy...
- a hangulat és az intuíció
szerepe
**a természet így oldja meg
az optimális kevert stratégia
megvalósítását**

A vágy titokzatos tárgya

Miért kellett két nő?

Ugyanezért.

Mert vágyaink is valójában kevert stratégiát alkotnak,
mint az életben szinte minden, ami stabil egyensúlyt
tud létrehozni

Az egyensúly létezése

A játékelmélet és minden közgazdaságtani egyensúlytétel (és tucatnyi Nobel-díj) alapja: a **Brouwer-féle fixponttétel** (1910)

Minden olyan folytonos függvénynek, amely az n -dimenziós egység-gömböt önmagára képezi le, létezik fixpontja.

Ennek a tételnek az alkalmazási lehetőségét látta meg Neumann János a játékelmélet esetére

Balansz és egyensúly

Két nagyon különböző dolog

labilis balansz

stabil egyensúly

Például:

- homeosztázis
- egészséges vágy

Sikeres vágykeltés

Nem:

- megoldás
- főnyeremény
- örök boldogság

Hanem:

- illeszkedés a meglévő homeosztázishoz
azaz: a vágyak meglévő struktúrájához
- új homeosztázis kialakításának esélye
„változtasd meg az életed”, legyenek új vágyaid

Köszönöm a figyelmet

mero.laszlo@ppk.elte.hu